

Indledningen er redigeret af Lea Maria Wierød Borčák og Krista Stinne Greve Rasmussen

Tilsyn ved ph.d. Vibeke A. Pedersen

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2025

Indledning til

Ved Pastor P. E. Glahns Begravelse, den 21de Juli 1846

ved Kirsten Vad

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Sangen
- 3 Anvendt litteratur
 - 3.1 Trykt
 - 3.2 Utrykt

1 Anledning

Den 15. juli 1846 døde Poul Egede Glahn, 67 år gammel, efter få dages sygdom. Som præst ved Garnisonskirken i København havde han konfirmeret og viet den senere kong Christian 9. og var desuden kendt som en trofast og samvittighedsfuld sjælesørger (Glahn 1958, s. 42 f.).

Glahn var en nær ven af Grundtvig og blev desuden hans svoger gennem sit ægteskab med Marie Blicher, søster til Grundtvigs hustru Lise. Da Glahn blev begravet den 21. juli 1846 i Garnisonskirken, bidrog Grundtvig med både en sang og en tale. Sangen blev trykt i en folder på fire sider, mens talen forblev utrykt i Grundtvigs levetid. Den blev først udgivet i 1877 i samlingen *Kirkelige Leilighedstaler*, hvor det oplyses, at renskriften til talen var i familiens eje (Grundtvig 1877, s. 77). I dag findes manuskriptet i Grundtvig-arkivet på Det Kongelige Bibliotek, København (fasc. 66.33).

I begravelsestalen beskrives Glahn som en gammel, trofast ven, men Grundtvig bemærker, at man om venskab og kærlighed “nødig [skal] tale meget og helst tale

sagte” (Grundtvig 1877, s. 77). Han vender derfor blikket mod Glahns virke som præst og betegner ham som en ‘stille discipel’, hvis liv var præget af oprigtighed, mildhed og trofasthed (Grundtvig 1877).

Foruden talen og sangen skrev Grundtvig allerede dagen efter Glahns død et digt til enken med titlen “Til Søster Marie Glahn”. Dette forblev ligeledes utrykt i Grundtvigs levetid, men optryktes siden i *Poetiske Skrifter*, bind 6, s. 604-608. Mange år tidligere havde Grundtvig også digtet til parret ved særlige lejligheder, bl.a. i forbindelse med deres bryllup i 1808 og deres sølvbryllup i 1833. Til brylluppet skrev han et digt til Marie, dog kun som en personlig hilsen til bruden, mens han til sølvbrylluppet forfattede digtet “Skal Sangen tone Festen værd” (*Bibliografien*, nr. 78; Grundtvig 1833). Originalen til bryllupsdigtet er gået tabt, men en afskrift er optrykt i *Poetiske Skrifter*, bind 1, s. 27 f.

Læs mere

Grundtvigs forhold til parret havde en lang forhistorie. Allerede i 1802, under et besøg hos sin bror i Torkilstrup, traf han Marie Blicher og blev forelsket i hende. To år senere, i 1804, forlovede hun sig imidlertid med Poul Egede Glahn, og Grundtvig rettede siden sit blik mod hendes søster Lise, som han giftede sig med i 1818 (Rønning 1907, bind 1:1, s. 74–81 og 103–107).

2 Sangen

Grundtvigs sang til Glahns begravelse er både en trøst og en hyldest. Den indledes og afsluttes med en enslydende strofe, som danner en ramme om hele teksten og skildrer billedet af den trætte tjener, der kaldes hjem til hvilen og modtages med glæde i himlen (strofe 1 og 6).

Glahn omtales som den stille ven, der med mildhed og smil rakte ud til familie, venner og menighed (strofe 3). Særligt fremhæves hans kærlighed til hustru og børn, hans åbne hjerte og hans omsorg for de svage. Sorgen over tabet får lov at fylde – tårer og savn beskrives som uundgåelige – men de tolkes i lyset af kristen tro, hvor smerten ledsages af håb og trøst (strofe 5).

Melodien til sangen var “Mit Haab og Trøst og al Tillid”. Den kendes fra Hans Thomissøns *Den danske Psalmebog* (1569), hvor den var knyttet til en salme tilegnet Frederik 2. (Thomissøn 1569; Rossil 2022, s. 179). Både salmen og melodien forsvandt dog ud af den officielle danske salmebogstradition omkring 1740 (Rossil 2022, s. 180). Melodien kan have været komponeret af den flamske musiker Le Maistre (Glahn 1954, s. 272; Rossil 2022, s. 180), og selvom salmen ikke længere fandtes i salmebøgerne, har melodien sandsynligvis levet videre i andre salmesammenhænge (Rossil 2022). Dette bekræftes af Grundtvigs brug af den i begravelsessangen til Glahn, hvor den blev hentet frem igen.

3 Anvendt litteratur

3.1 Trykt

- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954).
- Glahn, Hans Egede (1958) "Poul Egede Glahn" i *Personalhistorisk Tidsskrift*, årg. 78, 13. række, 6. bind, 1.-2. hefte, s. 38-45. København.
- Glahn, Henrik (1954) *Melodistudier til den lutherske salmesangs historie fra 1524 til ca. 1600*. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1833) *Ved Povel Glahns og Marie Blichers Sölv-Bryllup d. 15de Mai 1833*. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1877) *Kirkelige Leilighedstaler*, udg. C.J. Brandt. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1880-1930) *N.F.S. Grundtvigs Poetiske Skrifter*, udg. Svend Grundtvig & Georg Christensen, bind 1-9. København.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4. København.
- *Poetiske Skrifter*, se Grundtvig, N.F.S. (1880-1930).
- Rossil, Helen (2022) *Kingotone og brorsonsang – folkelig salmesang i Danmark. Fra salmebøger og lydindspilninger*. Uppsala.
- Rønning, Frederik (1907-1914) *N.F.S. Grundtvig. Et bidrag til skildring af dansk åndsliv i det 19. århundrede*, bind 1-4, bind 1:1 (1907). København.
- Thomissøn, Hans (1569) *Den danske Psalmebog, met mange Christelige Psalmer, Ordentlig tilsammenset, formeret oc forbedret*. København.

3.2 Utrykt

- Manuskript i Grundtvig-arkivet, Det Kongelige Bibliotek, København, fasc. 66.33.